

Finansira
Evropska unija

IPA PROGRAM PREKOGRAĐNIČNE SARADNJE
BOSNA I HERCEGOVINA - CRNA GORA

DOŽIVITE NEZABORAVNU AVANTURU

U PLUŽINAMA | FOĆI

OPŠTINA PLUŽINE

OPŠTINA FOĆA

Pli
A
PARK PRIRODE

JU Turistička organizacija opštine Foča

Ova brošura je urađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove brošure je isključiva odgovornost Opštine Plužine i Opštine Foča i nužno ne predstavlja stanovišta Evropske unije.

POSJETITE PLUŽINE I FOČU, UPOZNAJTE SE SA JEDINSTVENOM TURISTIČKOM PONUDOM I DOŽIVITE NEZABORAVNU ADRENALINSKU AVANTURU!

O PLUŽINAMA (Crna Gora)

Zagrljena planinskim masivima Durmitora, Bioča, Volujaka i Maglića sa jedne strane i grandioznim kanjonom Tare sa druge, smještena je opština Plužine. U srcu ovog područja nalazi se kanjon Pive sa Pivskim jezerom, po čemu se čitava oblast zove Piva. Administrativni centar opštine su Plužine, gradić smješten na samoj obali Pivskog jezera. Posebnu vrijednost opštine Plužine predstavlja Park prirode „Piva“, prvi Park prirode u Crnoj Gori koji obiluje izuzetnim prirodnim karakteristikama. Duboki kanjoni Tare, Pive i Sušice, Pivsko jezero, planinski masivi sa prozirnim ledničkim jezerima kao što su Trnovačko i Stabanska jezera, idilična sela Pivske planine, idealan su ambijent za avanturu, ali i za aktivan odmor. Odlični uslovi za rafting, krstarenja jezerom, kajaking, zip line, planinarenje i pješačenje, samo su neki od razloga da odmor proveđete u Plužinama.

O FOČI (Bosna i Hercegovina)

Opština Foča je teritorijalno jedna od najvećih opština u Republici Srpskoj. Nalazi se u gornjem toku rijeke Drine, a prostire se na nadmorskoj visini od 400 do 2368 metara. Na području opštine Foča nalazi se Nacionalni park Sutjeska sa jedinstvenim prirodnim, kulturnim i istorijskim znamenitostima, kao što su prašuma Perućica, planina Zelengora sa sedam glacijalnih jezera, najviša planina u BiH, Maglić (2386m), monumentalni spomenik bitke na Sutjesci, Spomen kuća, sportski tereni, smještajni i ugostiteljski objekti. Opština Foča je idealna destinacija za avanturizam i aktivni odmor. Kroz Foču protiče 17 rijeka i rječica. Rijeka Tara, sa najdubljim kanjonom u Evropi, koji je pod zaštitom UNESCO-a, je najatraktivnija destinacija rafting turizma. Takođe, na rijeci Drini se organizuju rafting i kajaking. Foča je prepoznatljiva i po Pješčanim piramidama, jedinstvenom geormofološkom fenomenu koji je nastao dugim nizom godina, erozijom tla i pod uticajem agresivne sprege mrazeva, ljetnih vrućina, kiše i jakih vjetrova. Ono što je zanimljivo jeste da proces erozije traje i danas tako da pješčane piramide ne nestaju, nego rastu.

Park prirode Piva (Crna Gora)

Posebnu vrijednost opštine Plužine predstavlja Park prirode Piva, prvi park prirode u Crnoj Gori. Park Piva od međunarodnog je značaja jer predstavlja prirodnu vezu Nacionalnog parka Sutjeska (BiH) i Nacionalnog parka Durmitor (CG). Zauzima površinu od skoro 32 500 hektara. Dominira planinski krajolik. Reljef je raznovrstan, gdje osim planina preovladavaju pašnjaci i šume, te duboko usijećeni kanjoni Tare, Pive, Sušice, kao i planinska jezera: Malo i Veliko Stabanjsko, Trnovačko i vještačko Pivsko jezero. U parku postoji više od 1500 vrsta biljaka, od kojih su mnoge rijetke i ugrožene vrste, zatim više od 2000 vrsta gljiva, kao i brojne dobro očuvane šume. Svoje mjesto u Parku našli su i medvjedi, divlje svinje, tetrijev gluhan, srne, lisice. Bogata flora ovog krajolika potvrđuju zdravi prirodni ambijent. Područje Pive je jedno od ekološki najčistijih dijelova Crne Gore.

Nacionalni park Sutjeska (Bosna i Hercegovina)

Nacionalni park Sutjeska je najstariji nacionalni park u Bosni i Hercegovini, osnovan 1962. godine. Zbog svojih prirodnih vrijednosti, ljepote i očuvanosti uvršten je u II kategoriju IUCN-a (Odjeljenje UN-a za zaštitu prirode i prirodnih dobara). Park obuhvata široko planinsko područje, oivičeno rijekama Pivom, Drinom, izvorишnim tokom Neretve, a nadvijaju ga planinski masivi Bioča, Vučeva, Maglića Volujaka, Lebršnika i Zelengore.

Najviši vrh BiH, Maglić (2386 m.n.v.) nalazi se na području NP Sutjeska. U srcu Parka smješten je i strogo zaštićeni prirodni rezervat Perućica (1434 ha), najočuvanija i najveća prašuma u Evropi. Na planini Zelengori se nalazi 8 glečerskih jezera, poznatih "gorskim očiju", a tu su i imozantni kanjoni Sutjeske, Hrčavke, Jabučnice, bistrih planinskih rijeka koje su bogate potočnom pastrmkom.

Na području Parka nalaze se mnogobrojni spomenici starije i novije istorije. U spomen na Bitku na Sutjesci iz Drugog svjetskog rata na Tjentištu je izgrađen memorijalni kompleks, čiji su centralni dio monumentalni spomenik, spomen kuća i muzej. Nacionalni park Sutjeska je član Evropske federacije parkova.

Posmatrajte ptice i divlje životinje u Plužinama i Foči

U Parku prirode Piva je zbog raznolikosti biotopa, vegetacije i posebnog geografskog položaja terena prisutan izuzetno bogat fond ornitofaune.

Od prisutnih vrsta ptica posebnu vrijednost imaju:

- Orao Mišar (*Buteo buteo*)
- Suri orao (*Aquila chrysaetos*)
- Sivi soko (*Falco peregrinus*)
- Šumska sova (*Strix aluco*)
- Velika sova ušara (*Bubo bubo*)
- Jastreb (*Accipiter gentilis*)
- Djetlić (*Dendrocopos leucotos*)
- Tetrijeb (*Tetrao urogallus*)

Od prisutnih vrsta divljih životinja posebnu vrijednost imaju:

- Srna (*Capreolus capreolus*)
- Jelen (*Cervidae*)
- Balkanska divokoza (*Rupicarpa rupicarpa*)
- Mrki medvjed (*Ursus arctos*)
- Riđa lasica (*Mustela nivalis*)
- Sivi vuk (*Canis lupus*)
- Riđa lisica (*Vulpes vulpes*)
- Zec (*Leporidae*)
- Divlja svinja (*Sus scrofa*)

Nacionalni park Sutjeska obiluje bogatim fondom divljači, ptica, kao i rijetkih biljnih vrsta, od kojih su mnoge endemske.

Od prisutnih vrsta ptica posebnu vrijednost imaju:

- Suri orao (*Aquila chrysaetos*)
- Patuljasti orao (*Aquila pennata*)
- Jastreb (*Accipiter gentilis*)
- Mišar (*Buteo buteo*)
- Lastavičar (*Falco subbuteo*)
- Sivi soko (*Falco peregrinus*)
- Divlji golub (*Columba livia*)
- Golub duplaš (*Columba oenas*)
- Šumska sova (*Strix aluco*)
- Srednji detlić (*Dendrocopos medius*)
- Planinski detlić (*Dendrocopos leucotos*)

Od prisutnih vrsta divljih životinja posebnu vrijednost imaju:

- Divokoza (*Rupicarpa rupicarpa*)
- Srna (*Capreolus carpeolus*)
- Divlja svinja (*Sus scrofa*)
- Medvjed (*Ursus arctos*)
- Vuk (*Canis lupus*)
- Lisica (*Vulpes vulpes*)
- Jazavac (*Meles meles*)
- Kuna bjelica (*Martes foina*)
- Kuna zlatica (*Martes Martes*)
- Hermelin (*Mustella erminea*)
- Vidrica (*Mustella luteola*)
- Vjeverica (*Sciurus vulgaris*)
- Zec (*Lepus europaeus*)

Kao rijetka i prorijeđena divljač smatra se: divlja mačka (*Felis sylvestris*), ris (*Lynx lynx*), slijepo kuće (*Spalax sp.*).

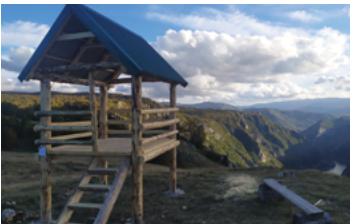
Platforme za posmatranje ptica i divljih životinja u Parku prirode Piva

Baucali – dolazi se planinskim putem (Plužine-Borje-Crkvičko Polje-Šćepan Polje). Udaljenost od Plužina je tridesetak kilometara, i na putu do ove osmatračnice se mogu vidjeti interesantni lokaliteti, kao što su Vojvodića rupe i Odrag. Sa lokaliteta Baucali pruža se prelijep pogled na kanjon Tare, Durmitor, plato Male Crne Gore i kanjon Sušice, plato Pivske planine.

Jerinići (Jasikovac) – do ove platforme nastavlja se 3-4 km od platforme Baucali, planinskim putem prema Borju i Crkvičkom Polju. Pogled se pruža na planinski masiv Bioča, plato Vučeva, Jerinića, Žeičnog i Babića, kao i dio Durmitora.

Barni do – udaljen 16km od Plužina (Plužine-Donji Unač-Barni do). Na putu do ove platforme možete doći do najljepših vidikovaca u Parku prirode „Piva“ kao što su Kruška, Šupljača, Babina greda i Sumorova gora. Sa platforme se pruža odličan pogled na planinu Vojnik, planinski masiv Bioča, plato Vučeva, kanjon Pive.

Platforme za posmatranje ptica i divljih životinja u Nacionalnom parku Sutjeska

Donje Bare – do lokaliteta se dolazi putem Tjentiše-Donje Bare, a osmatračnica se nalazi 50 m od mesta parkinga. Sa nje se pruža pogled na okolni livadski plato, raskošne pejzaže koje u svim godišnjim dobima krasiti bogat kolorit, a pogled seže i do veličanstvenog vidikovca Borić, kao i do spomenika II Dalmatinskoj brigadi.

Zavisno od godišnjeg doba i vremenskog perioda dana postoje mogućnosti za posmatranje srneće divljači, divokoza, medvjeda, vuka, divljih svinja, lisica, zečeva i brojnih drugih manjih životinjskih vrsta. Takođe u određenom periodu mogu se posmatrati i brojne ptice vrste od kojih su većina trajno zaštićene ili zaštićene, kao što su orlovi, sokolovi, žutokljuna galica, gavran i brojne druge ptice, među kojima se posebno ističu ptice pjevačice.

Dragoš Sedlo – do lokaliteta se dolazi putem Tjentiše-Prijedor, a osmatračnica se nalazi na 12. kilometru sa lijeve strane i pozicionirana je za posmatranje mnogobrojnih ptičjih vrsta koje borave u prašumi Perućici.

Prijedor – do lokaliteta se dolazi putem Tjentiše - Prijedor, a osmatračnica se nalazi na udaljenosti 30 metara od parkinga. Pogled sa ove osmatračnice pruža mogućnosti posmatranja srneće divljači, divokoza, medvjeda, vuka, divljih svinja, lisica, zečeva i brojnih drugih manjih životinjskih vrsta. Sa ovog vidikovca mogu se posmatrati i brojne ptice vrste od kojih su mnoge trajno zaštićene ili zaštićene, kao što su orlovi, sokolovi, žutokljuna galica, gavran, kao i mnogobrojne ptice pjevačice.

Uživajte u kajaking avanturi u Plužinama i Foči

Kajaking je na listi adrenalinskih sportova zajedno sa popularnim raftingom u opštinama Plužine i Foča. Vožnja kajaka je nesvakidašnji i originalan način da otkrijete skrivene obale Pivskog jezera, rijeke Pive i Tare, istražite riječne obale, rukavce, pećine i okolni svet. Uživaćete u svakom zaveslaju - u otporu vode, naporu tijela i mirisu svježine. To je sjajan način da se približite prirodi i sagledate svijet oko sebe, tiho se krećući kroz ušuškane pejzaže i posmatrajući scene koje mnogi ljudi nikada neće uživo vidjeti.

Kajakaš u potpunosti kontroliše čamac i samo od njega zavisi kako će savladati brze planinske rijeke prepune ogromnih stijena od kojih se odbijaju talasi, što podiže nivo adrenalina do maksimuma. Rekreativni kajak prilagođen je svakodnevnoj upotrebi - za dnevne izlete, ribolov, fotografisanje, za obilazak mirnih ili umjereno divljih voda, a mogu ga koristiti i oni koji prethodno nemaju iskustva sa kajacima.

Pomjerite svoje granice, probajte kajaking!

Svoju kajaking avanturu u Plužinama i Foči možete doživjeti na sledećim lokacijama:

PIVSKO JEZERO

Pivsko jezero je najveće vještačko jezero u Crnoj Gori, ili drugo po veličini od svih jezera, poslije Skadarskog jezera. Nastalo je izgradnjom hidroelektrane „Piva“ 1976. godine. Jezero je na nekim mjestima duboko i preko 180 m, a dugo je 42 km. Pivsko jezero predstavlja najveći rezervoar pitke vode na Balkanu i ima izvanredne uslove za sportove na mirnim vodama. Posebno je atraktivno za ribolov i one koji žele krstarenjem i kajakingom da uživaju u pogledu na preostale detalje potopljenog kanjona rijeke Pive.

RIJEKA PIVA

Piva je jedna od najljepših, najimpresivnijih i najspektakularnijih rijeka u Crnoj Gori. Rijeka Piva teče kroz izuzetno lijep i dug kanjon, ali je njegov najveći dio potopljen izgradnjom hidroelektrane "Piva". Ipak, to ne narušava suštinu i ljepotu rijeke i kanjona. Piva se na Šćepan Polju sastaje sa Tarom i prave rijeku Drinu. Kanjoni ovih rijeka su duboki i nerijetko uklesani u stjenoviti teren i predstavljaju prirodnu atrakciju svjetskog značaja.

RIJEKA TARA

Tara je sa 158 km najduža rijeka u Crnoj Gori i jedna od najljepših i najizazovnijih rijeka u Evropi i svijetu, sa kanjonom dugim 82 km, koji ujedno spada u najdublje kanjone u svijetu (1.300 m), odmah poslije Kolorada. U Šćepan Polju, zajedno sa rijekom Pivom sačinjava rijeku Drinu. Rijeka Tara je na listi zaštićenih područja UNESCO-a. Po svojoj živopisnosti i atraktivnošću reljefa i njenog snažnog toka, sa bukovima i izvorima (oko 15 većih), sa mnogobrojnim brzacima (sa padom od 4,5 metara na kilometar), po svom bogatstvu flore i faune, reliktnih i endemskih vrsta, kanjon Tara je jedinstven, bez premca u svijetu. Tara je najčistija rijeka starog kontinenta, pa se često naziva i suzom Evrope.

RIJEKA DRINA

Drina je, kao i Tara, uzbudljiva i čista rijeka. Nastaje na Šćepan Polju spajanjem Pive i Tare i teče sve do Save u dužini od 354 km. Ljepota Drine nije samo u njenoj vodi već i u pejzažima koji je okružuju: duboki kanjoni i tjesnaci, neprohodne šume, orlovi koji kruže iznad njenih klisure, sela razbacana po planinskim stranama. Rijeku Drinu smatraju jednom od najljepših rijeka u bivšoj Jugoslaviji. U prošlosti je bila čuvena po plahovitoj naravi i splavarima koji su krotili njene bukove. Zbog svog krivudavog toka u narodu je nastala izreka „ne ispravi krivu Drinu“.

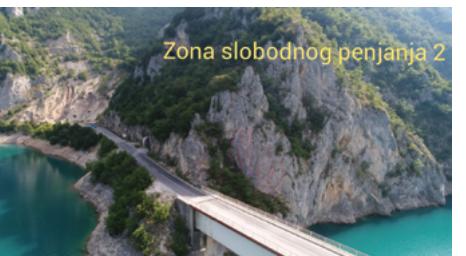
Osjeti avanturistički duh slobodnog penjanja!

Posebna atrakcija za sve posjetioce Opštine Plužine i Opštine Foča je slobodno penjanje, namijenjen zaljubljenicima adrenalinskog užitka. Avanturiste će privući penjalište "Piva" i penjalište "Ozren" atraktivnom lokacijom, raznovrsnim smjerovima, pogodnim i za početnike i za napredne penjače.

PENJALIŠTE PIVA PLUŽINE

Penjalište "Piva" se nalazi u opštini Plužine, neposredno uz magistralni put M-18 (E762) koji vodi od Tirane, preko Podgorice, Nikšića i Foče za Sarajevo. Na veoma atraktivnoj stijeni iznad Pivskog jezera uređeni su i instalirani smjerovi za slobodno penjanje za sve ljubitelje ovog adrenalinskog užitka.

Penjalište obuhvata 2 zone (sektora), sa ukupno 61 smjerom za penjanje, od kojih su 2 višedužinska smjera. Smjerovi su različitih dužina, pogodni za sve penjače, od početnika do onih iskusnijih za koje su uređeni posebni smjerovi dužine do čak 80 metara. Smjerovi su ocjenjeni skalom UIAA (Međunarodna planinarsko-alpinistička federacija) od II do XII.

KAKO DOĆI?

Do Penjališta "Piva" je lako doći automobilom ili autobusom, s obzirom na to da se nalazi u samoj blizini magistralnog puta M-18 (E762). Od naselja Plužine je udaljeno oko 2 km u pravcu prema graničnom prelazu sa BiH Šćepan Polju i Foči.

KOORDINATE

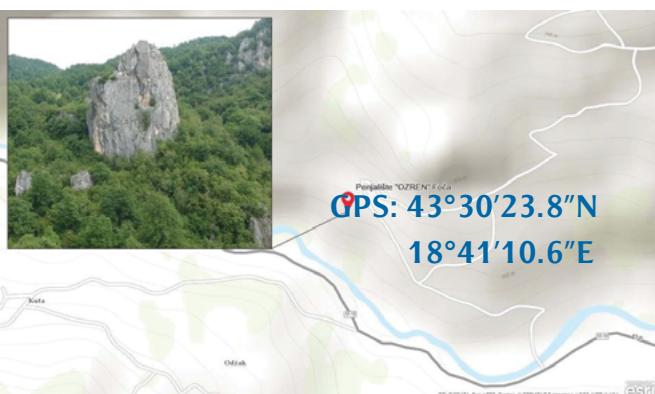
PENJALIŠTE OZREN FOČA

Nadomak Foče, u kanjonu rijeke Bistrice, nalazi se sportsko penjalište na stjeni Ozren na kojoj je instalirano 15 smjerova za slobodno penjanje u 2 sektora. Smjerovi su visine od 8 do 30 metara, sa visokim ocjenama od 5 do 7A+ (French sistem ocjenjivanja). Penjalište ima i vlastiti kamp prostor od 1000m² sa izvorom pitke vode.

KAKO DOĆI?

Penjalište "Ozren" se nalazi na oko 9 km od opštine Foča, na pristupačnoj lokaciji u blizini magistralnog puta M-18 (E762) koji vodi od Podgorice, preko Šćepan Polja ka Sarajevu. Ukoliko idete iz pravca Podgorice i Plužina, nakon prolaska mesta Brod na Drini idite naprijed do raskrsnice koja vodi lijevo i nastavite putem ka Sarajevu. Na nekim 5 km od raskrsnice treba skrenuti desno preko mosta koji je označen planinarskim markacijama (jako uočljive sa magistralnog puta). Penjači sa terenskim vozilima mogu doći direktno do penjališta, dok za one koji ne poseduju ovakav auto, savjet je da se parkiraju na proširenju kod mosta, odakle ima oko 500m hoda do penjališta. Ukoliko dolazite iz pravca Srbije, kada uđete u opštinu Foča, nastavite se kretati magistralnim putem prateći oznake za Sarajevo. Kada dođete na raskrsnicu Sarajevo/Brod na Drini idite pravo i dalje pratite instrukcije opisane iznad.

KOORDINATE

NEOPHODNA OPREMA

PENJAČKI POJAS

KARABINER

SPRATICA

PENJAČKO DINAMIČKO UŽE

KOMPLET

PEĆINA "ĐOKOVA LEDENICA" PLUŽINE

Ukoliko želite da provedete vrijeme u netaknutoj prirodi i zakoračite u dubine zemlje, pećina „Đokova Ledenica“ će obogatiti i zaokružiti vaš boravak u opštini Plužine.

Pećina Đokova ledenica otkrivena je prije više od 100 godina. Prema predanju, njen prvi pronalazač bio je Đoko Mirić, ugledni stočar iz sela Rudinice. Specifična je po velikim količinama leda u svojim pećinskim kanalima i na taj način dobila je ime Đokova ledenica. Od njenog pronalaska do danas, pećina je imala različite namjene. Najprije je za vrijeme Drugog svjetskog rata služila lokalnom stanovništvu kao sklonište od neprijateljskih napada. Nakon toga, s obzirom na karstno područje okolnih sela i lošeg vodosnabdijevanja nepotrošni led iz pećine služio je kao izvor vode za piće, pranje veša i napajanje stoke.

Prema morfološkom tipu pripada razgranatim pećinama. Ukupno 48% svih pećinskih kanala pokriveno je ledenim naslagama. Na pojedinim dijelovima glavnog pećinskog kanala led dostiže širinu od 25 metara, a visinu od 10 metara. Pripada ledenim pećinama i mogu se vidjeti razne forme ledenog pećinskog nakita kao što su stalagmiti, pećinske zavjese i stubovi. Uslovljena svojom posebnom klimom pripada rijetkim speleološkim objektima na području Balkana.

Tokom istraživanja, speleolozi su u pećini uočili ostatke rijetke vrste guana i slijepog miša. Pećina Đokova ledenica je dom slijepih miševa iz roda *B. barbastellus* koji su pronađeni na samo nekoliko lokacija u Crnoj Gori.

LOKACIJA I PRISTUP

Južna strana brda Opaljeni krš, selo Polje Pejovića

Koordinate: N 43°01.816' E 18°48.637'

Pećina Đokova ledenica nalazi se u južnoj strani brda Opaljeni krš u blizini Polja Pejovića. Do pećine se može doći pješke iz sela Polja Pejovića odakle je potrebno oko 1 sat vremena hoda šumskom stazom. Drugi mogući pristup je automobilom (preporučujemo terensko vozilo), sa magistralnog puta Plužine-Nikšić u dužini od oko 6km. Od parkinga do pećine vodi šumska staza dužine 600 metara koja je uređena i markirana. Sam pristup nije zahtjevan, s tim da treba biti oprezan kod samog prilaza pećini jer je teren blago eksponiran.

OPREMA ZA ULAZAK U PEĆINU

Ukoliko želite da posjetite pećinu, neophodnu opremu (kacige i čeone lampe) možete preuzeti iz domaćinstva „Pejović“ – (selo Polje Pejovića) ili kontaktirati Park prirode „Piva“.

PEĆINA "MALA KUTLAČA" FOČA

Pećina Malo Kutlača se nalazi u blizini sela Budanj u Opštini Foča. Pećina obiluje raznim formama pećinskog nakita i specifična je po pećinskim stubovima od kojih je najviši 3,6 metara.

Geomorfološki pripada pećinama razgranatog tipa i sastoji se od glavnog kanala iz kojeg polazi nekoliko bočnih kanala. Posmatrajući nastanak pećine može se zaključiti da je nastala korozijskim putem, tj. hemijskim djelovanjem vode praveći pećinske kanale.

Uzveši u obzir nastanak pećine, voda obogaćena kalcijum karbonatom stvorila je razne forme pećinskog nakita od kojeg se mogu vidjeti draperije, koraloidi, kaskade, pećinske zavjese, salivi, stalaktiti, stalagmiti te pećinski stubovi. Nakit se može vidjeti već na prvih 30 metara u vidu velikih pećinskih saliva. U drugoj polovini pećine nakit je češći s karakterističnim pećinskim stubovima. Najviši pećinski stub visok je 3,6 metara.

Hidrološki pripada pećinama sa povremenom stajaćom vodom koja nije smetnja za obilazak pećine. Ukupna dužina pećinskih kanala je 503 metra, od čega je glavni kanal dužine 371 metar, ukupnog nagiba 24 metra. Pećina je dom slijepih miševa iz roda mali potkovičari. U prvih 30 metara pećine mogu se vidjeti ostaci izmeta divokoza što ukazuje na to da su ranije boravile u pećini.

LOKACIJA I PRISTUP

Koordinate: N 43°30.977" E 18°39.866"

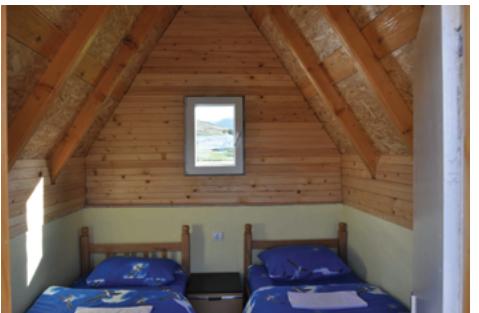
Pećina se nalazi u vršnim dijelovima kanjona rijeke Bistrice u neposrednoj blizini sela Budanj. Moguće je pristupiti iz dva smjera. Prvi, lakši pristup, je automobilom preko Miljevine do sela Donji Budanj, odakle se dalje ide pješice preko privatnih livada, oko 10 minuta hoda do same pećine. Drugi pristup moguće je s magistralne ceste Foča-Miljevina. Od parkinga vodi strma staza oko 130 metara visinske razlike. Zadnjih 70 metara prilaza pećini je zajednički dio za obje staze u kojem treba biti maksimalno oprezan zbog eksponiranosti terena.

Seoski turizam

Opštine Plužine i Foča su prekogranična oblast sa izuzetnim prirodnim ljepotama, poznate po aktivnom turizmu, kulturnoj baštini, zdravoj domaćoj hrani i pićima koje morate probati na selu sa svojim domaćinima. Posjeta seoskim domaćinstvima u ovom području je najbolji način da u potpunosti bude blizu prirode i živite u harmoniji sa njom. Boravite u našim seoskim domaćinstvima, isprobajte ukusna jela spremljena od organskih proizvoda sa porodičnih farmi, upoznajte divne ljudе koji čuvaju tradiciju. Brojne su mogućnosti za izlete, ali i za višednevne odmore gdje će svako pronaći nešto za sebe.

DOMAĆINSTVO MITRIĆ "NEDAJNO" PLUŽINE

Turističko domaćinstvo Mitrić "Nedajno" se nalazi u Parku prirode Piva, u selu Nedajnom, 100m od kanjona Sušice. Selo koje se nalazi na 1463m nadmorske visine, odiše ljepotom netaknute prirode i predstavlja ekološki dragulj. Na 20km od Plužina i 30km od Žabljaka očekuje vas nesvakidašnji prizor.

SMJEŠTAJ I HRANA

Uz sami kanjon Sušice nalazi se naše turističko domaćinstvo. Domaćinstvo sadrži porodičnu kuću, etno restoran i više koliba za smještaj turista. Turističko domaćinstvo "Nedajno" nudi smještaj za 20 osoba (6 dvokrevetnih i 2 četvorokrevetne sobe).

Pored navedenog, tu su i objekti za smještaj goveda, živine i svinja, kao i njiva i voćnjak. Primarne djelatnosti domaćinstva su stočarstvo, pčelarstvo i voćarstvo.

Svi posjetioci imaju prilike da uživaju u domaćoj, organskoj hrani spremljenu na tradicionalan način.

TURE

Ljubitelji aktivnog odmora mogu uživati u kampovanju, planinarenju i vozni bicikla atraktivnim stazama.

Takođe, možemo organizovati pješačke i džip safari ture i rafting rijekom Tarom.

Nepokorena priroda, mnogobrojni prirodni oblici (široki pašnjaci, planine, kanjoni, doline, šume), blizina Nacionalnog parka Durmitor, kanjona rijeke Tare, Pivskog jezera i Parka prirode Piva mogla bi ovo mjesto učiniti savršenom turističkom destinacijom. Budite među prvima koji su istražili ovu nevjerovatnu oblast!

KAKO DO NAS?

Domaćinstvo „Nedajno“ se nalazi u istoimenom selu, udaljenom 20km od Plužina, do kojeg vodi vijugav put obrastao jelovom i borovom šumom. Nedajno se nalazi na ruti „Durmitorski prsten“, jednoj od najimpresivnijih panoramskih ruta u regionu. Od Žabljaka je udaljen 30km.

KONTAKT

Jelena Mitrić

+382 69 218 782
nedajnno@gmail.com

DOMAĆINSTVO "SURI" PLUŽINE

Seosko domaćinstvo "SURI" smješteno je u selu Brljevu, koje se nalazi na talasastoj zaravni, prosječne nadmorske visine oko 1.300 metara. Sa sjeverne i zapadne strane iznad sela uzdižu se planine Maglić i Bioč, čiji vrhovi prelaze visinu od 2.000 metara i na kojima se snijeg zadržava tokom cijele godine. Sa istočne i južne strane, nalazi se kanjon Pivskog jezera, najvećeg rezervoara pitke vode na Balkanu čija je dužina 42 kilometara, a dubina doseže i do 180 metara. Kanjon ispod sela dubok je čak 600 metara. Djelo je prirode koji plijeni ljepotom i snagom kamenih litica, a koji je pogodan za alpiniste. Svud oko sela prostire se gusta bukova i crnogorična šuma, kroz koju vijugaju brojne planinarske staze. Skoro smo sigurni da će svaki posjetilac poželjeti da nas ponovo posjeti i ostane duže u ovoj ljepoti.

SMJEŠTAJ I HRANA

Seosko domaćinstvo SURI nalazi se na samom ulazu u Brljevo. Unutar domaćinstva nalaze se dvije tradicionalne pivske kuće, sagrađene 1920-ih godina. Kuće su renovirane i iznutra moderno opremljene.

Ispod starog javora nalazi se natkrivena terasa, svojevrsna trpezarija koja se po potrebi može zatvoriti, a u kojoj se poslužuju tradicionalna jela iz ovih krajeva.

U seoskom domaćinstvu SURI gosti će uživati u tradicionalnim domaćim specijalitetima. U ponudi su najčešće svježa pastrmka iz Pivskog jezera, pivski pršut, pite, priganice i cicvara, domaći kajmak, sir i krompir, ali i drugi specijaliteti koji će gostima pomoći da osjete sve ljepote netaknute prirode.

Ponosimo se i većim izborom domaćih rakija koje potiču isključivo sa ovih prostora.

TURE

Po želji gostiju, moguće je organizovati obilazak planine komifornim džipom. Gosti su najviše zainteresovani za vožnju po Durimitorskom prstenu, kao i posjete manastirima Piva i Zograđe. Takođe, moguće je organizovati i splavarenje rijekom Tarom, vožnju brodom po Pivskom jezeru, Zip-line itd.

KAKO DO NAS?

Do Brljeva se stiže asfaltnim putem koji od Plužina vodi preko sela Miloševića. Selo je od Plužina udaljeno 20 kilometara. Tjentište se nalazi na 21 km od objekta Suri, dok je Foča udaljena 36 km. Najbliži aerodrom je Aerodrom Tivat, udaljen 88 km od seoskog domaćinstva. Usluga prevoza od/do aerodroma je dostupna uz doplatu.

KONTAKT

Miloš Čalasan

+382 68 000 668
miloscalasan@gmail.com

DOMAĆINSTVO „MITRIĆ“ PLUŽINE

Imanje domaćinstva Mitrić smješteno je u neposrednoj blizini drevnog manastira Piva, u selu Sinjac. Baveći se pčelarstvom već dugi niz godina, vlasnik domaćinstva Željko uspješno čuva porodičnu tradiciju. Svoje košnice, u potrazi za dobrom „pašom“ seli u razne krajeve Crne Gore, pa su u ponudi livadski, med od vrijeska a i tzv. gorki med.

SMJEŠTAJ I HRANA

Domaćinstvo Mitrić nudi uslugu smještaja sa ili bez doručka, uslugu polupansiona i punog pansiona. Ovo domaćinstvo raspolaže sa apartmanom od 6 ležajeva odnosno sa 3 dvokrevetne sobe, kuhinjom, trpezarijom i dnevnom sobom i toaletom što je izuzetno praktično za porodični smještaj.

U dvorištu, u ljetnjikovcu sa ognjištem, gosti uz servirane priganice i heljdovni hljeb mogu degustirati med i medovinu, kao i džemove, likere i sokove iz radnosti porodice. Za ručak domaćini mogu pripremiti cicvaru i poslužiti je sa medom.

TURE

Domaćini još nude usluge sa porodičnim čamcem – krstarenje Pivskim jezerom i obilazak kanjona Komarnice na kome se organizuje degustacija domaćih proizvoda (domaća rakija, sok, sir, pršuta i priganice), posjetu Pivskom manastiru, organizuju rafting na rijeci Tari i razne izlete u prirodi.

KAKO DO NAS?

Domaćinstvo „Mitrić“ se nalazi na magistralnom putu Plužine – Nikšić, u neposrednoj blizini Pivskog manastira, udaljenog 7 km od Plužina.

KONTAKT

Mitrić Željko

+382 67 641 950 (RUS)
+382 69 689 269 (ENG)
mitriczeljko4@gmail.com

DOMAĆINSTVO „ŽIVANOVIĆ“ FOČA

Seosko domaćinstvo „Živanović“ smješteno je u selu Meštrevac, u podnožju planine Radovine i kanjonu rijeke Tare, koji predstavlja najdublji i najljepši kanjon Evrope (dubina na najvišem dijelu iznosi čak 1300m). Selo je prosječne nadmorske visine (1400m) i obavijeno je četinarskom šumom. Čist zrak i voda, prirodna i zdrava hrana, planinski predjeli koji odmaraju oči, dovoljan su razlog da privuku zaljubljenike u prirodu i aktivnog odmora da dođu i odmore dušu i tijelo.

SMJEŠTAJ I HRANA

Seosko domaćinstvo „Živanović“ nalazi se u središnjem dijelu sela, u tradicionalnoj kući, specifičnoj za ovaj kraj, sagrađenoj 1960.godine, uređenoj u tradicionalnom duhu. Objekat raspolaže sa 8 ležajeva.

U ovom domaćinstvu gosti uživaju u domaćoj hrani i piću, koje vrijedni domaćini u toku čitave godine spremaju. Kvalitetno planinsko bilje kojim se hrani stoka, uveliko pomaže održavanju kvaliteta mesa, mlijeka i mliječnih proizvoda. Meštrevac, kraj bogat ljekovitim biljem pogodovao je da domaćinstvo u ponudi ima i razne vrste čajeva, a vrijedne ruke domaćica pored ostale hrane proizvode i džemove, koji se takođe mogu probati u ovom domaćinstvu.

TURE

Domaćini mogu organizovati za svoje posjetioce razne aktivnosti kako bi njihov boravak bio što sadržajniji. Obilazak planine Zelengore i njenih jezera, vidikovce Prijedor, Dragoš Sedlo, Beškita i druge, uspon na Maglić, obilazak Spomen kompleksa Bitke na Sutjesci, Pješčanih piramida, raftinga i ostalih adrenalinskih aktivnosti.

KAKO DO NAS?

Meštrevac je od Foče udaljen oko 50 kilometara, do njega se stiže putem R457, koji je prvih 20ak kilometara asfaltiran, u nastavku makadamski. Do kanjona rijeke Tare iz ovog domaćinstva stiže se makadamskim putem za oko 30 minuta.

KONTAKT

Slađana Živanović
+387 66 414 057

DOMAĆINSTVO „RADOVIĆ“ FOČA

Seosko domaćinstvo „Radović“ smješteno je u selu Meštrevac, na oko 50 kilometara od Foče. U njemu će vas dočekati ljubazni domaćini koji služe tradicionalnu domaću hrani i piće u hladovini hrastove šume, koja obavija ovo selo. Domaće životinje i prelijepo Meštrevičko okruženje su u službi dodatnih sadržaja koje svaki turista može koristiti i doživjeti prirodu kako to i zaslužuje.

SMJEŠTAJ I HRANA

Danas se u seoskom domaćinstvu Radovića živi i radi onako kao što su živjeli i radili njihovi preci prije 100 godina. Kod ovih vrijednih domaćina turistima se nudi mogućnost odmora i uživanja u tradicionalnim jelima i pićima, uživajući u etno ambijentu. Tradicionalno pripremani sir, kajmak, ovčja strelja, te razne vrste hrane, u ovom domaćinstvu na meniju su svaki dan.

Vlastitom proizvodnjom hrane, ovo domaćinstvo osiguralo je zdravu i bioški ispravnu hranu, a takođe i zaštitu čovjekove okoline od bespotrebnog zagađivanja.

TURE

Ljubitelji aktivnog odmora i prirode mogu uživati u planinarenju, vožnji bicikala atraktivnim stazama, pješačkim turama, vožnju kvadovima, raftingu. Netaknuta priroda, blizina kanjona Tare, čarobnih vidikovaca sa nestvarno lijepim pogledom na sami kanjon i pašnjake, šume i planine koje okružuju ovo mjesto, čine ga posebnom destinacijom za aktivni odmor.

KAKO DO NAS?

Meštrevac je od Foče udaljen oko 50 kilometara, do njega se stiže putem R457, koji je prvih 20-ak kilometara asfaltiran, a u nastavku makadamski, dok se iz Meštrevca u kanjon rijeke Tare stiže makadamskim putem za oko 30 minuta.

KONTAKT

Jovan Radović
+387 5 971 948

PARK PRIRODE „PIVA“

Servisne informacije

Baja Pivljana bb., Plužine, Crna Gora
www.parkpiva.com
↳ +382 (0) 40 270 069
✉ info@parkpiva.com

Važni telefoni

SOS broj: 122
Stanica policije u Plužinama: +382 40 271 130
Bolnica: +382 40 271 136
Služba zaštite i spašavanja Plužine: +382 69 490 522
Gorska služba spašavanja Crne Gore: +382 40 256 084

TURISTIČKA ORGANIZACIJA OPŠTINE FOČA

Servisne informacije

Kralja Petra 1, Foča, Bosna i Hercegovina
www.focaravajuce.org
↳ +387 58 212 416
✉ to.foca@yahoo.com

Važni telefoni

SOS: 121
Stanica policije u Foči: 122
Hitna pomoć: 124
Civilna zaštita Opštine Foča: +387 58 210 744
Gorska služba spašavanja Foča: +387 66 776 465

DOŽIVITE NEZABORAVNU AVANTURU U PLUŽINAMA I FOČI

Ova brošura je izrađena u okviru projekta "Turizam, Adrenalin i Rafting Avantura (T.A.R.A)" koji finansira Evropska unija, a sprovode Opštine Plužine i Foča, u saradnji sa Parkom prirode Piva i Turističkom organizacijom Opštine Foča.